

वर्ष ५०

अङ्क २

कात्तिक २०८२

अक्टोबर-नोभेम्बर २०२५

गभर्नर पौडेल आईएमएफ-विश्व बैंक समूहको वार्षिक बैठकमा सहभागी

imf.org

गभर्नर प्रा.डा. विश्वनाथ पौडेल असोज २७ देखि कात्तिक १ गते (१३-१७, अक्टोबर २०२५) सम्म संयुक्त राज्य अमेरिकाको वासिङ्गटन डीसीमा आयोजित अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष (आईएमएफ) र विश्व बैंक समूहको 'वार्षिक बैठक-२०२५' मा सहभागी हुनुभयो।

उक्त बैठकमा आईएमएफ र समूहका सदस्य राष्ट्रका अर्थमन्त्री, केन्द्रीय बैंकका गभर्नर र वित्त तथा मौद्रिक अधिकारीहरूको सहभागिता थियो। बैठकको क्रममा सञ्चालित प्लेनरी बैठकमा अर्थमन्त्री रामेश्वरप्रसाद खनालले नेतृत्व गर्नुभएको नेपालको टोलीमा गभर्नर पौडेल र अर्थ मन्त्रालयका सचिव घनश्याम उपाध्यायको सहभागिता थियो। उक्त प्लेनरीको अध्यक्षता केप बर्डका उप-प्रधानमन्त्री एवम् अर्थमन्त्री Olavo Avelino Garcia Correia ले गर्नुभयो भने आईएमएफका प्रबन्ध निर्देशक क्रिष्टालिना जर्जिभा र विश्व बैंक समूहका अध्यक्ष अजय वाङ्गाले बैठकमा मन्तव्य राख्नुभएको थियो। सो अवसरमा उहाँहरूले विश्व अर्थतन्त्रमा विद्यमान परिदृश्य र चुनौतीबारे उल्लेख गर्दै तिनलाई सम्बोधन गर्न आईएमएफ र विश्व बैंकबाट भएका प्रयासबारे चर्चा गर्नुभएको थियो।

बैठकका क्रममा अर्थमन्त्री खनाल र गभर्नर पौडेल South East Asia Voting group (SEAVG) द्वारा आयोजित '56th Joint Governors' Meeting of the WBG-IMF

South East Asia Constituency' मा सहभागी हुनुभयो। उहाँहरूले कोषका उप-प्रबन्ध निर्देशक वो लीसँग भेटवार्ता समेत गर्नुभयो। भेटका अवसरमा नेपालले कोषबाट लिएको विस्तारित कर्जा सुविधाअन्तर्गतका कार्यक्रमको प्रगति समीक्षा र आईएमएफसँग नेपालको सहकार्यका विविध पक्षमाथि छलफल भएको थियो। बैठकका अवसरमा उहाँहरूले IMF, Asia Pacific Department (APD) का निर्देशक कृष्ण श्रीनिवासनसँग समेत भेटवार्ता गर्नुभएको थियो। त्यस क्रममा नेपालसहित एसिया-प्रशान्त क्षेत्रको अर्थतन्त्रको परिदृश्यका विषयमा छलफल भएको थियो। बैठकका दौरान गभर्नर पौडेलले Monetary and Capital Market Department (MCM), Legal Department, South East

Asia Voting group (SEAVG), Safeguard Assessment का पदाधिकारीहरूसँग भेटवार्ता गर्नुभएको थियो।

सो अवसरमा गभर्नर पौडेल 'IMFC Introductory Session' को 'Global Developments and Prospects तथा 'IMFC Plenary Session' र 'FX management and Governance/Anti-corruption' बैठकमा सहभागी हुनुभयो। बैठकका दौरान भारतीय रिजर्व बैंकले आयोजना गरेको 'High - Level Dialogue on Forging Economic Resilience through Digital Public Platforms' विषयक सेमिनारमा समेत उहाँ सहभागी हुनुभयो।

वार्षिक बैठकका दौरान गभर्नर पौडेलले अन्तर्राष्ट्रिय वित्त निगम (आईएफसी),

IMF-SARTTAC, फिच रेटिङसँग सम्बन्धित अधिकारी, विभिन्न केन्द्रीय बैंकका गभर्नरहरूसँग द्विपक्षीय र बहुपक्षीय भेटवार्ता गर्नुभएको

थियो। बैठकमा आर्थिक अनुसन्धान विभागका कार्यकारी निर्देशक डा. रामशरण खरेल र गभर्नरको कार्यालयका निर्देशक शरणकुमार

अधिकारीको समेत सहभागिता थियो। हाल विश्व बैंक समूहअन्तर्गत १८८ र अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषमा १८१ राष्ट्रहरू सदस्य छन्। ■

गभर्नर पौडेल '48th SAARCFINANCE Governors' Group Meeting' मा सहभागी

गभर्नर प्रा.डा. विश्वनाथ पौडेल १४ अक्टोबर, २०२५ मा संयुक्त राज्य अमेरिकाको वासिङ्टन डीसीमा आयोजित '48th SAARCFINANCE Governors' Group Meeting' मा सहभागी हुनुभयो।

वासिङ्टन डीसीमा अक्टोबर १३-१७, २०२५ मा सञ्चालित विश्व बैंक र अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको वार्षिक बैठकका दौरान 'SAARCFINANCE Governors' Group Meeting' आयोजना गरिएको हो। बङ्गलादेश बैंकका गभर्नर डा. असान एच. मन्सुरको अध्यक्षतामा आयोजित उक्त बैठकमा दक्षिण एसिया क्षेत्रका केन्द्रीय बैंकका गभर्नर, डेपुटी गभर्नर, अर्थ मन्त्रालयका अधिकारी र अन्य प्रतिनिधिको सहभागिता थियो।

बैठकलाई सम्बोधन गर्दै गभर्नर पौडेलले नेपालको वर्तमान आर्थिक स्थितिको विश्लेषण गर्दै मुद्रास्फीति र बाह्य क्षेत्रका सूचकहरू सहज अवस्थामा रहेको बताउनुभयो। तथापि, हालै विकसित राजनीतिक परिस्थितिका कारण वित्तीय सन्तुलन र दिगो आर्थिक वृद्धिका प्रयासमा चुनौती थपिएको उल्लेख गर्दै अर्थतन्त्रको पुनरुत्थान र गतिशीलताको निम्ति नीतिगत सहजीकरणको प्रयास थालिएको जानकारी गभर्नर पौडेलले दिनुभयो।

बैठकमा उद्घाटन मन्तव्य राख्दै बङ्गलादेश बैंकका गभर्नर मन्सुरले दक्षिण एसिया क्षेत्रमा केन्द्रीय बैंकबीच क्षेत्रीय सहकार्य र असल अभ्यासको आदानप्रदानका

निम्ति SAARCFINANCE साझा मञ्च रहेको धारणा राख्नुभयो। सो अवसरमा सहभागी केन्द्रीय बैंकका तर्फबाट आफ्नो देशको वर्तमान आर्थिक तथा वित्तीय स्थितिवारे प्रस्तुति दिइएको थियो।

बैठकमा सार्क पेमेन्ट काउन्सिलको प्रभावकारिता, सार्क क्षेत्रमा वित्तीय समावेशीकरण, सार्क मुलुकबीच 'करेन्सी स्वाप'को सम्भावना, साझा अनुसन्धान र तथ्याङ्क प्रणाली, सार्क छात्रवृत्ति र आगामी कार्यदिशाका विषयमा सहभागीहरूबीच छलफल भएको थियो। कार्यक्रममा सहभागी केन्द्रीय बैंकका गभर्नरहरूबाट सार्क सदस्य राष्ट्रबीच आगामी दिनमा आर्थिक तथा वित्तीय क्षेत्रका समसामयिक विषयमा समन्वय र सहकार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउनुपर्ने आवश्यकतामा जोड दिइएको थियो।

उक्त बैठकबाट SAARCFINANCE

को अध्यक्षता भुटानको केन्द्रीय बैंक 'रोयल मनिटरी अथोरिटी'मा हस्तान्तरण भएको छ। बैठकमा आर्थिक अनुसन्धान विभागका कार्यकारी निर्देशक डा. रामशरण खरेल र गभर्नरको कार्यालयका निर्देशक शरणकुमार अधिकारीको समेत सहभागिता थियो।

'SAARCFINANCE' दक्षिण एसियाली क्षेत्रीय सहयोग सङ्गठन (सार्क) मा आवद्ध मुलुकका केन्द्रीय बैंकका गभर्नर तथा अर्थ सचिवहरूको सञ्जाल हो। सार्क राष्ट्रबीच समष्टिगत आर्थिक नीतिको विषयमा छलफल र पारस्परिक सहयोग आदान प्रदान गर्ने उद्देश्यका साथ सन् १९८८ मा 'SAARCFINANCE' को स्थापना भएको थियो। सन् २००२ जनवरीमा काठमाडौँमा सम्पन्न 'एघारौँ सार्क शिखर सम्मेलन' ले 'SAARCFINANCE' लाई औपचारिक मान्यता दिएको थियो। ■

‘एकीकृत निर्देशन, २०८१’ मा संशोधन

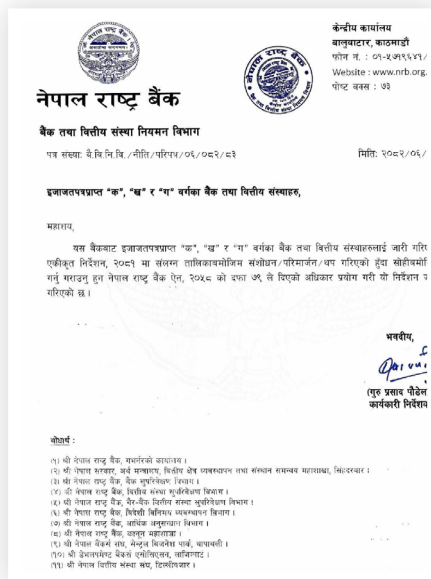
नेपाल राष्ट्र बैंकले ‘क’, ‘ख’ र ‘ग’ वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई जारी गरिएको ‘एकीकृत निर्देशन, २०८१’ मा संशोधन तथा परिमार्जन गरेको छ।

बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागले असोज १० र २२ गते परिपत्र जारी गर्दै संशोधित व्यवस्थाको कार्यान्वयन गर्न इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई निर्देशनसमेत दिएको छ। ‘जेनजी आन्दोलन’का कारण सिर्जित असामान्य परिस्थितिमा प्रभावित उद्योग, व्यावसायिक प्रतिष्ठान र अन्य ऋणीलाई नीतिगत सहूलियत प्रदान गर्नेगरी एकीकृत निर्देशनमा संशोधन गरिएको छ। संशोधित व्यवस्था अनुसार आन्दोलनबाट प्रभावित ऋणीको अनुरोधमा इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कर्जाको पुनरतालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्नसक्ने जनाइएको छ। यस्तो पुनरतालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना २०८२ पुस मसान्तभित्र गरिसक्नुपर्ने र त्यस्तो कर्जा २०८२ असार मसान्तमा जुन वर्गमा रहेको छ, सोही वर्गमा वर्गीकरण र कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ।

यसै गरी, रसुवा र तातोपानी भन्सार नाकामा प्राकृतिक प्रकोपका कारण पछिल्ला दिनमा सिर्जित अवरोधबाट प्रभावित कर्जालाई ऋणीको अनुरोधमा तोकिएका सर्तको अधीनमा रही कर्जाको पुनरतालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्नसक्ने सुविधा उपलब्ध गराइएको छ।

‘जेनजी आन्दोलन’बाट प्रत्यक्ष रूपमा प्रभावित उद्योग/व्यवसाय पुनर्स्थापना गरी व्यवसाय सञ्चालनमा आउन लाग्ने समयसम्मका लागि इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफ्नो आधार दरमा बढीमा ०.५ प्रतिशत विन्दु प्रिमियममात्र थप गरी कर्जाको व्याजदर कायम गर्नुपर्ने संशोधनमा उल्लेख छ। यसरी प्रवाह भएको कर्जाको स्व:पूँजी अनुपात (Debt to Equity Ratio) ८०:२० भन्दा बढी भएमा सूक्ष्म निगरानी वर्गमा वर्गीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई एक वर्ष छुट दिइएको छ।

यसै गरी, सवारी साधन खरिदका निम्ति उपलब्ध गराइने कर्जा सुविधामा पनि केही परिमार्जन गरिएको छ। जसअनुसार, सबै किसिमका विद्युतीय सवारी साधन र व्यक्तिगत प्रयोजनका अन्य सवारी साधन खरिद गर्न ऋण मूल्यको अनुपात अधिकतम ६० प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा ‘जेनजी आन्दोलन’बाट प्रभावित उद्योग तथा व्यावसायिक प्रतिष्ठानमा व्यावसायिक रूपमा प्रयोग भइरहेका सवारी तथा ढुवानीका साधन क्षति भई प्रतिस्थापन गर्न कर्जा प्रदान गर्दा

यस्तो अनुपात ८० प्रतिशतसम्म कायम गर्न सकिने सुविधा दिइएको छ।

‘जेनजी आन्दोलन’बाट प्रभावित उद्योग, व्यापार, व्यावसायिक प्रतिष्ठानमा कार्यरत कर्मचारीको रोजगारी सुनिश्चित गर्न रोजगारदाता संस्था/प्रतिष्ठानले Payroll Protection Scheme ल्याई बैंकिङ प्रणालीमार्फत पारिश्रमिक उपलब्ध गराउन कर्जा माग गरेमा आधार दरमा बढीमा ०.५० प्रतिशत विन्दु मात्र प्रिमियम थप गरी कर्जा प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था थप गरिएको छ। साथै, कम्तीमा सय जना महिलालाई रोजगारी प्रदान गरी न्यूनतम २५ प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि गरी कुल उत्पादनको कम्तीमा २५ प्रतिशत निर्यात गर्ने उद्योगलाई इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफ्नो आधारदरमा बढीमा एक प्रतिशत विन्दु प्रिमियम थप गरी कर्जाको व्याजदर कायम गर्नसक्ने सुविधा दिइएको छ।

यसै गरी, असोज २२ गते जारी परिपत्रअनुसार एक वा सबै इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाबाट शेयर धितोमा प्रवाह हुने रु.२५ करोडको एकल ग्राहक कर्जा सीमा हटाइएको छ। सर्वसाधारणमा सेयर बिक्री गरी धितोपत्र विनिमय बजारमा सूचीकृत भइसकेका सङ्गठित संस्थाको सेयर तथा डिभेन्चरमा छ, महिनाभन्दा बढी अवधिको लागि मात्र लगानी गर्न पाइने व्यवस्था गरिएको छ। यसअघि एक वर्षभन्दा बढी अवधिको निम्ति मात्रै लगानी गर्न सकिने व्यवस्था थियो। इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले खरिद गरेको एक वर्ष व्यतित भएका लगानीमध्येबाट एक आर्थिक वर्षमा प्राथमिक पुँजीको २० प्रतिशत रकमसम्मको लगानी मात्र बिक्री गर्नसक्ने व्यवस्था हटाइएको छ। ■

‘एकीकृत परिपत्र - २०८१’ मा संशोधन

नेपाल राष्ट्र बैंकले विदेशी विनिमय कारोबार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त निकायलाई जारी गरिएको ‘एकीकृत परिपत्र - २०८१’ मा संशोधन गरेको छ।

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागले असोज २४ गते एक परिपत्र जारी गर्दै एकीकृत परिपत्रको बुँदा नं. ३ र २४ मा संशोधन गरिएको जनाएको छ। संशोधित व्यवस्थाअनुसार वाणिज्य बैंकले आयात गर्न सक्ने सुनको दैनिक परिमाणलाई २५ किलोग्राम कायम गरिएको छ। यसअघि दैनिक २० किलोग्रामसम्म सुन आयात गर्न सक्ने व्यवस्था थियो।

नेपाली/विदेशी नागरिक वा नेपालमा दर्ता भएका फर्म/कम्पनी/संस्था/शाखा कार्यालयले बिक्री, कमिसन, शुल्क, पारिश्रमिकलगायत विभिन्न प्रयोजनका लागि फिर्ता नहुनेगरी विदेश (नागरिक वा फर्म/कम्पनी/संस्था) बाट प्राप्त हुने रकम इजाजतपत्रप्राप्त विप्रेषण कम्पनीमार्फत सम्बन्धित वेनेफिसियरीको खातामा जम्मा गर्नेगरी ल्याउन सक्ने विप्रेषणको दैनिक सीमा रु.२० लाखबाट बढाएर २५ लाख कायम गरिएको छ। ■

‘भुक्तानी प्रणालीसम्बन्धी एकीकृत निर्देशन, २०८१’ मा संशोधन

नेपाल राष्ट्र बैंकले भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको ‘भुक्तानी प्रणालीसम्बन्धी एकीकृत निर्देशन, २०८१’ मा संशोधन गरेको छ।

भुक्तानी प्रणाली विभागले असोज २४ गते एक परिपत्र जारी गर्दै अ.प्रा. निर्देशन नं. ५/०८१ मा संशोधन गरिएको जानकारी दिएको छ। संशोधनमार्फत डेबिट कार्डबाट फिक्न मिल्ने नगदको सीमा घटाइएको छ। जसअनुसार डेबिट कार्डबाट प्रतिकारोबार रु.२० हजारको सीमाभित्र रही प्रति दिन अधिकतम रु.५० हजार मात्र नगद फिक्न सकिनेछ। यस्तो सीमा मासिक रु.३ लाख कायम गरिएको छ। यसअघि डेबिट कार्डबाट प्रतिकारोबार रु.२५ हजारसम्म नगद फिक्न सकिने व्यवस्था थियो भने प्रतिदिन रु.एक लाख र प्रति महिना अधिकतम रु.चार लाखसम्मको सीमा तोकिएको थियो। ■

मकवानपुरमा वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम

वित्तीय समावेशिता तथा ग्राहक संरक्षण महाशाखाले भदौ १४ गते मकवानपुरको मनहरीमा वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम सञ्चालन गर्‍यो।

गभर्नर प्रा.डा. विश्वनाथ पौडेलको उपस्थितिमा आयोजित कार्यक्रममा उद्योगी/व्यवसायी, बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रतिनिधि, कृषक, महिलालगायतको सहभागिता थियो। सो अवसरमा गभर्नर पौडेलले जिम्मेवार ढङ्गले ग्राहकलाई सेवा प्रवाह गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रतिनिधिलाई निर्देशन दिनुभयो। वित्तीय संस्थाले भन्झटरहित सेवा दिनुपर्ने आवश्यकतामा उहाँले जोड दिनुभयो।

कार्यक्रममा महाशाखाका उप-निर्देशक इन्द्रबिक्रम पहारीले वित्तीय साक्षरताको अवधारणा, आधारभूत वित्तीय ज्ञान, व्यक्तिगत वित्त र सोको प्राथमिकता निर्धारण, डिजिटल वित्तीय कारोबारका फाइदा र चुनौतीबारे कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभयो। कार्यक्रममा वीरगञ्ज कार्यालयका निर्देशक

सुशील पौडेलले स्वागत मन्तव्य राख्दै वित्तीय साक्षरताको अवधारणा र महत्त्वबारे चर्चा गर्नुभयो भने महाशाखाका का.मु. निर्देशक शिखा अधिकारी रेग्मीले कार्यक्रमको उद्देश्यमाथि प्रकाश पार्नुभएको थियो। गभर्नरको कार्यालयका निर्देशक शरणकुमार अधिकारीले सहभागीबाट उठेका जिज्ञासाको जवाफ दिनुभएको थियो।

सो अवसरमा नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ, बागमती प्रदेशका उपाध्यक्ष गुणराज श्रेष्ठले स्थानीय स्तरको वित्तीय साक्षरता प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले उक्त कार्यक्रम आयोजना गरेकोमा आभार प्रकट गर्नुभयो भने मकवानपुर उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष प्रमोदसिंह रानाभाटले साना व्यवसायी र सर्वसाधारणले बैंक तथा वित्तीय संस्थाको सेवा प्रवाहमा देखिएका समस्याबारे चर्चा गर्नुभयो। महाशाखाका सहायक निर्देशक देवेन्द्र निरौलाले कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुभएको थियो। ■

‘व्यवसाय निरन्तरता योजना, २०२५ को कार्यान्वयन’ सम्बन्धी गोष्ठी

संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागले असोज ३१ गते काठमाडौँमा ‘व्यवसाय निरन्तरता योजना, २०२५ को कार्यान्वयन’ सम्बन्धी गोष्ठी आयोजना गर्‍यो।

विभिन्न विभाग/कार्यालय/महाशाखा/इकाइका ‘Departmental Response Team (DRT)’ सम्बन्धी कार्यमा संलग्न कर्मचारीको सहभागितामा विभागले उक्त कार्यक्रम आयोजना गरेको हो।

कार्यक्रमको पहिलो सत्रमा विभागका का.मु. निर्देशक प्रल्हाद गिरीले ‘Business Continuity Plan: Ensuring Operations in Times of Crisis’ विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै यसका सैद्धान्तिक तथा व्यावहारिक पक्षबारे जानकारी दिनुभयो। साथै उहाँले सङ्कटका समयमा पनि संस्थागत कार्यसम्पादनलाई सुनिश्चित गर्न अपनाउनुपर्ने रणनीतिका सम्बन्धमा प्रकाश पार्नुभयो।

यसैगरी कार्यक्रमको दोस्रो सत्रमा सहायक निर्देशक रामचन्द्र आचार्यले ‘Business Continuity Management at NRB: Awareness and Implementation of Business Continuity Plan, 2025’ विषयक कार्यपत्र प्रस्तुत

गर्दै व्यवसाय निरन्तरता योजनाको अवधारणा, यसको आवश्यकता र प्रभावकारी कार्यान्वयनका उपायबारे जानकारी दिनुभयो।

सो अवसरमा विभागका कार्यकारी निर्देशक अनुज दाहालले सहभागीबाट राखिएका जिज्ञासाउपर जवाफ दिँदै व्यवसायिक निरन्तरता योजनाको अभ्यासको प्रगति, यसको महत्त्व र बदलिँदो दृष्टिकोणबारे धारणा राख्नुभयो।

योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सबैको सक्रिय सहभागिताको आवश्यकता समेत उहाँले औल्याउनुभयो।

सो अवसरमा विभागका निर्देशक दुर्गेशगोपाल श्रेष्ठले स्वागत मन्तव्य राख्दै कार्यक्रमको उद्देश्य माथि प्रकाश पार्नुभयो भने उप-निर्देशक दिपेन्द्रप्रसाद पोखरेलले कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुभएको थियो। ■

दार्चुला र प्युठानमा तथ्याङ्क सङ्कलनसम्बन्धी गोष्ठी

दार्चुला

धनगढी कार्यालयले असोज ३० गते दार्चुलामा 'आर्थिक तथ्याङ्कको महत्त्व, उपादेयता तथा तथ्याङ्क सङ्कलनका समस्या' विषयक गोष्ठी आयोजना गर्‍यो।

आर्थिक गतिविधि अध्ययनका निम्ति तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने सरकारी कार्यालय, बैंक तथा वित्तीय संस्था, होटेल, उद्योग वाणिज्य संघ, सहकारी संस्था र अन्य सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिको सहभागितामा कार्यालयले उक्त गोष्ठी आयोजना गरेको हो। सो अवसरमा कार्यालयका उप-निर्देशक भुकेन्द्रबहादुर शाहीले आर्थिक तथ्याङ्क सङ्कलनका विविध पक्षबारे कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै तथ्याङ्कको महत्त्व र उपयोग, तथ्याङ्क सङ्कलनका प्रक्रिया, यसमा देखिएका समस्या, सरोकारवाला निकायको भूमिकाबारे चर्चा गर्नुभयो।

गोष्ठीमा कार्यालयका निर्देशक केशवबहादुर केसीले सहभागीका जिज्ञासाको जवाफ दिँदै समापन मन्तव्य राख्नुभयो। कार्यालयका सहायक निर्देशक हरिलाल भट्टले स्वागत मन्तव्य राख्नुभयो भने प्रधान सहायक सहदेव भट्टराईले कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुभएको थियो।

यसै गरी, **सिद्धार्थनगर** कार्यालयले असोज ३१ गते प्युठानमा 'आर्थिक तथ्याङ्कको महत्त्व, उपादेयता तथा तथ्याङ्क सङ्कलनका समस्याहरू' विषयक गोष्ठी सम्पन्न गर्‍यो।

कार्यालयका निर्देशक रमेश आचार्यको अध्यक्षतामा आयोजित गोष्ठीमा तथ्याङ्क प्रदायक सरकारी निकाय, बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रतिनिधि, उद्योगी/व्यवसायी, पत्रकार र अन्य सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिसहित ४३

जनाको सहभागिता थियो। सो अवसरमा कार्यालयका सहायक निर्देशक कृष्णप्रसाद भट्टराईले आर्थिक तथ्याङ्कको महत्त्व, गुणस्तर, तथ्याङ्क सङ्कलनमा देखिएका कठिनाई र प्युठान जिल्लाको आर्थिक सम्भावना, अवसर र चुनौतीबारे कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभयो।

गोष्ठीमा निर्देशक आचार्यले सहभागीले राखेका जिज्ञासाउपर जवाफ दिँदै सम्बन्धित निकायबाट समयमै यथार्थ तथ्याङ्क उपलब्ध गराउनुपर्ने आवश्यकतामा जोड दिनुभयो। सो अवसरमा कार्यालयका उप-निर्देशक माधवराज ढकालले स्वागत मन्तव्य राख्दै कार्यक्रमको उद्देश्यमाथि प्रकाश पार्नुभयो भने प्रधान सहायक पदमराज भुसालले कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुभएको थियो। ■

प्युठान

धनगढी र जनकपुरमा समसामयिक विषयमा अन्तरक्रिया

धनगढी कार्यालय

धनगढी कार्यालयले असोज ८ गते समसामयिक बैकिङ विषयमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम आयोजना गर्‍यो। कार्यालयका निर्देशक केशवबहादुर केसीको अध्यक्षतामा आयोजित कार्यक्रममा सुदूरपश्चिम प्रदेशस्थित बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रदेश प्रमुख र शाखा प्रबन्धकहरूको सहभागिता थियो।

कार्यक्रममा कार्यालयका सहायक निर्देशक भोजराज भट्टले सुदूरपश्चिम प्रदेशस्थित बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोष परिचालनको अवस्था, सोको प्रभाव तथा समस्या र 'वित्तीय ग्राहक संरक्षण तथा गुनासो व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७ (दोस्रो संशोधन, २०८२)' मा भएका नयाँ व्यवस्थालाई समेटेर कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभयो।

सो अवसरमा सहभागीका तर्फबाट सार्वजनिक विदाको समयमा बैंक तथा वित्तीय संस्था सञ्चालनमा कठिनाई रहेको, पछिल्ला राजनीतिक घटनाक्रमका कारण

बैंकिङ क्षेत्रमा थप चुनौती थपिएको धारणा राखिएको थियो। नेपाल बैंकर्स एसोसिएसन, सुदूरपश्चिम च्याप्टरका संयोजक विरुराम जैसीले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोष परिचालनका सम्बन्धमा भएका व्यवस्थाको पालनाको निम्ति थप प्रयास गरिने जानकारी दिनुभयो।

कार्यक्रममा निर्देशक केसीले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वका सम्बन्धमा भएका व्यवस्थाको पूर्ण पालना गर्न र वित्तीय ग्राहक संरक्षण तथा गुनासो व्यवस्थापन सम्बन्धमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आवश्यक संयन्त्र बनाई कार्यान्वयन गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको बताउनुभयो।

सो अवसरमा उप-निर्देशक भुकेन्द्रबहादुर शाहीले स्वागत मन्तव्य राख्दै कार्यक्रमको उद्देश्यबारे प्रकाश पार्नुभयो भने प्रधान सहायक सहदेव भट्टराईले कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुभएको थियो।

यसै गरी, **जनकपुर** कार्यालयले असोज २८ गते बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रतिनिधिरूसँग समसामयिक विषयमा छलफल कार्यक्रम आयोजना गर्‍यो।

जनकपुर कार्यालयका निर्देशक डिलाराम सुवेदीको अध्यक्षतामा आयोजित कार्यक्रममा जनकपुरस्थित बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रतिनिधिको सहभागिता थियो। सो अवसरमा वित्तीय क्षेत्रको विद्यमान अवस्था, वित्तीय साक्षरतालगायतका समसामयिक विषयमा छलफल भएको थियो। कार्यक्रममा सहभागीका तर्फबाट वित्तीय क्षेत्रका विद्यमान समस्या र समाधानका उपायबारे धारणा राखिएको थियो।

सो अवसरमा कार्यालयका निर्देशक सुवेदीले सहभागीबाट उठेका जिज्ञासालाई सम्बोधन गर्दै समापन मन्तव्य राख्नुभयो। कार्यालयका सहायक शिवराम यादवले कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुभएको थियो। ■

जनकपुर कार्यालय

Major Financial Indicators

as on Bhadau End, 2082 (Mid-Sept, 2025)

	Class "A"	Class "B"	Class "C"	Overall
A. Credit, Deposit Ratios (%)				
1 Total Deposit/GDP	107.75	10.15	2.15	120.05
2 Total Credit/GDP	81.93	8.56	1.69	92.18
3 Total Credit/ Total Deposit**	76.04	84.35	78.68	76.79
4 CD Ratio*	75.10	84.01	78.37	75.90
5 Fixed Deposit/Total Deposit	47.30	47.06	65.49	47.60
6 Saving Deposit/Total Deposit	37.68	42.20	24.15	37.82
7 Current Deposit/Total Deposit	6.39	2.14	1.03	5.93
8 Call Deposit/Total Deposit	7.92	8.47	9.28	7.99
9 NPL/ Total Loan^	4.44	5.03	11.05	4.62
10 Total LLP /Total Loan	4.91	5.34	10.58	5.06
11 Deprived Sector Loan/Total Loan \$^	5.40	6.61	5.48	5.52
B. Liquidity Ratios (%)				
1 Cash & Bank Balance/Total Deposit	8.14	6.34	6.82	7.96
2 Investment in Gov. Securities/Total Deposit	15.12	14.17	11.58	14.98
3 Total Liquid Assets/Total Deposit	23.90	22.03	23.17	23.73
C. Capital Adequacy Ratios (%)				
1 Core Capital/RWA	9.88	10.54	11.16	9.95
2 Total Capital/RWA	13.03	13.64	13.56	13.09
D. Financial Access				
1 No. of institutions	20	17	17	54
2 No. of Branches	5,101	1,134	291	6,526
3 No. of Deposit Accounts	51,856,252	7,578,060	1,019,281	60,453,593
4 No. of Loan Accounts	1,662,342	267,303	63,589	1,993,234
5 No. of Branchless Banking Centers	801	6	-	807
6 No. of Branchless Banking Customers	276,781	1,029	-	277,810
7 No. of Mobile Banking Customers	24,216,992	3,720,083	303,031	28,240,106
8 No. of Internet Banking Customers	1,653,625	605,634	19,003	2,278,262
9 No. of ATMs	4,908	344	40	5,292
10 No. of Debit Cards	12,444,742	1,240,508	78,289	13,763,539
11 No. of Credit Cards	317,930	3,413	-	321,343
12 No. of Prepaid Cards	252,860	4,213	-	257,073
E. Interest Rate(%)				
1 Wt. Avg Interest Rate on Deposit	3.96			
(a) Saving	3.06			
(b) Fixed	5.66			
(c) Call	1.02			
2 Wt. Avg Interest Rate on Credit	7.66			

Note:

Bank balance includes money at call

Nominal GDP for 2024/25(P) stands at Rs. 6,107,220 million

(Source: <https://nsonepal.gov.np/content/13365/annuppout-statistics-regarding-national-audit-of-national/>)

Number of branches include head office, banking branches and extention counters

\$ 6 months prior Total Loan has been used to calculate Deprived Sector Lending Ratio

^Data as on Ashad end of FY2081/82 (2024/25)

*CD Ratio =

Total Credit

Total Deposit+Debtentures not designated for capital fund+NRB Refiance loan+FCY loan more than or equal to 1 year-Interbank Deposit

**Total Credit / Total Deposit = $\frac{\text{Total Credit}}{\text{Total Deposit}}$ (As per balance sheet)

ज्ञान आदानप्रदान कार्यक्रम सम्पन्न

आर्थिक अनुसन्धान विभाग

२०८२ असोज महिनामा विभिन्न विभाग/कार्यालयले ज्ञान आदानप्रदान कार्यक्रम सम्पन्न गरेका छन्। यसै सन्दर्भमा आर्थिक अनुसन्धान विभागले असोज ८ गते 'रिचर्स मिट' आयोजना गर्‍यो।

कार्यक्रमको पहिलो सत्रमा विभागका सहायक निर्देशक रोहन व्यञ्जनकारले 'Do bank lending rate respond to monetary policy shocks in developing countries? Evidence from Nepal' विषयमा वार्ता प्रस्तुत गर्नुभयो। उहाँले विभागबाट सार्वजनिक भइसकेको अनुसन्धान प्रतिवेदनका विषय, तयारीको क्रममा अपनाइएका प्रक्रिया तथा निष्कर्षबारे प्रस्तुति दिनुभयो। दोस्रो सत्रमा उप-निर्देशक डा. भागवत आचार्यले 'नेपाली भाषामा शुद्धता: गल्ती र सुधार' विषयमा वार्ता प्रस्तुत गर्नुभयो। यस क्रममा उहाँले बैंकले नेपाली शुद्ध लेखनलाई उच्च प्राथमिकतामा राखेको उल्लेख गर्दै नेपाली शुद्ध लेखनका विविध पक्षमाथि प्रकाश पार्नुभयो।

धनगढी कार्यालयले असोज २३ गते 'विदेशी मुद्राको सटहीसम्बन्धी विद्यमान व्यवस्था' विषयमा ज्ञान आदानप्रदान कार्यक्रम आयोजना गर्‍यो। सो अवसरमा कार्यालयका सहायक निर्देशक पार्वती भट्ट पन्तले विदेशी विनिमयसँग

विराटनगर कार्यालय

सम्बन्धित विद्यमान नीतिगत व्यवस्था, परिपत्र, विदेशी मुद्रा सटही सीमा, आवश्यक कागजात र विदेशी विनिमय व्यवस्थापनमा देखिएका चुनौतीबारे चर्चा गर्नुभयो।

यसै गरी, विराटनगर कार्यालयले असोज २७ गते ज्ञान आदानप्रदान कार्यक्रम आयोजना गर्‍यो। सो अवसरमा कार्यालयका प्रधान सहायक (सू.प्र.) द्वय रवीन्द्रनारायण माझी र विष्णुकुमार

रौनियारले 'IT Service in NRB and Basic IT Troubleshooting' विषयमा वार्ता प्रस्तुत गर्नुभयो। त्यस क्रममा उहाँहरूले नेपाल राष्ट्र बैंकको सूचना प्रविधि प्रणाली, सूचना प्रविधि पूर्वाधार, सफ्टवेयर सिस्टमसँगै प्रदेश कार्यालयमा देखिने सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित साभ्ना समस्या र समाधानका व्यवहारिक उपायबारे जानकारी दिनुभएको थियो। ■

धनगढी कार्यालय

Macroeconomic Foundation Course सम्बन्धी तालिम सम्पन्न

IMF-SAARTAC ले सेप्टेम्बर १ देखि ५ सम्म काठमाडौंमा 'Macroeconomic Foundation Course for Nepal Rastra Bank' विषयक तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्‍यो। बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रको समन्वयमा सञ्चालित उक्त तालिममा नेपाल सरकार र बैंकका

विभिन्न विभाग/कार्यालयका अधिकृतस्तरका ३५ जना कर्मचारीको सहभागिता थियो। समष्टिगत अर्थतन्त्रका विविध पक्षबारे क्षमता विकास गर्ने उद्देश्यका साथ उक्त तालिम सञ्चालन गरिएको जनाइएको छ। ■

बढुवा

प्राविधिक सेवातर्फ कार्यरत १६ जना कर्मचारीहरूको बढुवा भएको छ। नेपाल राष्ट्र बैंक कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६८ को विनियम ६८ बमोजिम २०८२ असोज २३ देखि लागु हुनेगरी उक्त बढुवा गरिएको मानव संसाधन व्यवस्थापन विभागले जनाएको छ।

जसअनुसार सूचना प्रविधितर्फका १५ जना सहायकको सहायक प्रथम (सू.प्र.) पदमा बढुवा भएको छ। यसरी बढुवा हुनेमा वित्तीय जानकारी इकाइका विवेश पोखेल र जनम थापा, भुक्तानी प्रणाली विभागका अजयकुमार सिंह, विराटनगर कार्यालयका विष्णुकुमार रौनियार, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागका केन्द्रबहादुर मुखिया, सूचना प्रविधि विभागका सुमित घिमिरे, जयश्री महर्जन, श्वचन्द्र राई, देवेन्द्र गहतराज, सरोज सुवाल

सिकन्दर महतो, प्रवीण कँवर, सुनिता महर्जन, प्रतिभा खनाल र अमरेन्द्रकुमार सरोज हुनुहुन्छ। सोही क्रममा सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभागका वरिष्ठ प्लम्बर रामकृष्ण खड्गी मुख्य प्लम्बर पदमा बढुवा हुनुभएको छ।

यसै गरी, विनियम ६७ को व्यवस्थाबमोजिम कार्यालय सहयोगी (द्वितीय) पदमा कार्यरत चार जना कर्मचारी कार्यालय सहयोगी (प्रथम) पदमा बढुवा हुनुभएको छ। यसरी बढुवा हुनेमा वीरगञ्ज कार्यालयका मिलनकुमार लामा, मुद्रा व्यवस्थापन विभागका उर्मिला खनाल (ढकाल), सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभागका रामगोपाल महर्जन र गभर्नरको कार्यालयका लेखनाथ पाण्डे हुनुहुन्छ। **नेपाल राष्ट्र बैंक समाचार** उहाँहरूलाई हार्दिक बधाइ ज्ञापन गर्दछ। ■

अवकाश

विराटनगर कार्यालयका उप-निर्देशक लक्ष्मीप्रसाद तिम्सिनाले २०८२ असोज २२ देखि बैंक सेवाबाट अवकाश पाउनुभएको छ।

यसै गरी, गैर-बैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभागका कार्यालय सहयोगी प्रथम गायत्री सापकोटा र वित्तीय जानकारी इकाइका कार्यालय सहायोगी प्रथम निर्मला अधिकारी क्रमशः असोज

१० र १६ देखि बैंक सेवाबाट अवकाश पाउनुभएको छ। उहाँहरू ५८ वर्ष उमेर हदका आधारमा अवकाश हुनुभएको मानव संसाधन व्यवस्थापन विभागले जनाएको छ। **नेपाल राष्ट्र बैंक समाचार** उहाँको सुखद अवकाश जीवनको निम्ति हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछ। ■

प्रकाशक

नेपाल राष्ट्र बैंक, गभर्नरको कार्यालय

सूचना तथा सञ्चार महाशाखा

बालुवाटार, काठमाडौं,

फोन : ५७१६४१/४२, Ext.: २१३९/२१४०

इमेल : samachar@nrb.org.np,

वेबसाइट : www.nrb.org.np

सम्पादक

डा. सञ्जयप्रसाद मिश्र

सम्पादन सहयोगी

रोशन सेढाई

लालकुमार सुवेदी

नीरज पाण्डेय

ले-आउट

संजीव दाहाल